

Vergaderjaar 2020–2021

27 062

Alleenstaande minderjarige asielzoekers

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 117

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 november 2020

Naar aanleiding van de motie van de leden Van Toorenburg en Voordewind¹ met het verzoek om uw Kamer periodiek te informeren over de voortgang van het Grieks-Nederlandse samenwerkingsverband om het voogdijsysteem en de opvang van minderjarige alleenstaande vreemdelingen (amv) in Griekenland structureel te verbeteren, informeer ik u hierbij over de laatste ontwikkelingen m.b.t. de situatie van amv in Griekenland in het algemeen en de voortgang van dit samenwerkingsverband in het bijzonder.² Ook informeer ik uw Kamer hierbij over de stand van zaken van het herplaatsingsaanbod aan Griekenland.³

Ontwikkelingen situatie amv in Griekenland

Volgens de laatst beschikbare cijfers van het Griekse nationale centrum voor sociale solidariteit, E.K.K.A., blijft het aantal amv in Griekenland dalen. In de periode van medio augustus tot medio november 2020 betrof het een afname van circa 4.500 naar circa 4.160.⁴ De samenstelling van de groep is nagenoeg ongewijzigd: 93% jongens; 92% 14 jaar of ouder. Het merendeel is nog steeds Afghaans (38%), gevolgd door Pakistaans (22%) en Syrisch (12%).

Naast de evacuatie van de groep van circa 400 amv van Moria naar het vasteland, hebben de Griekse autoriteiten inmiddels ook nagenoeg alle amv van de hotspots op de andere Griekse eilanden versneld naar het vasteland overgebracht.

¹ Kamerstuk 19 637, nr. 2614

² Kamerstuk 27 062, nr. 111

³ Kamerstuk 19 637, nr. 2652

⁴ http://ekka.org.gr/images/%CE%A3%CE%A4%CE%91%CE%A4%CE%99%CE%A3%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%91_2020/EKKA%20Dashboard_20201115.pdf

Daarnaast zijn de afgelopen periode amv en andere kwetsbare asielzoekers, voornamelijk gezinnen met minderjarige kinderen, herplaatst naar EU-lidstaten. Het gaat hier met name om de uitvoering van de toezeggingen die zijn gedaan n.a.v. de oproep van de Griekse overheid uit september 2019. Volgens recente data van de Europese Commissie zijn sinds deze oproep en de verschillende soorten toezeggingen inmiddels circa 1.620 personen herplaatst naar verschillende Europese landen, waarvan circa 460 amv en 1.160 kwetsbare asielzoekers in gezinsverband. Over de invulling van het Nederlandse aanbod wordt u verderop in deze brief geïnformeerd.

Met verwijzing naar de motie van het lid Voordewind c.s. inzake het bewerkstelligen dat Griekenland in elk geval de meest kwetsbaren zo snel mogelijk van de eilanden naar het vasteland overbrengt⁵, informeer ik uw Kamer dat Griekenland de afgelopen periode hier verder werk van heeft gemaakt. Na de branden op Lesbos zijn circa 400 amv en ruim 2.500 (andere) kwetsbaren en erkende vluchtelingen van Lesbos overgebracht naar het vasteland. In 2020 zijn tot op heden in totaal circa 30.920 kwetsbare migranten en vluchtelingen naar het vasteland overgebracht. Daarmee is het aantal migranten en vluchtelingen dat op de eilanden verblijft significant afgenomen: van circa 42.000 begin 2020 tot minder dan 20.000 nu. In lijn met de genoemde motie, zal het kabinet deze inzet van Griekenland blijven steunen.

Daarnaast zijn de Griekse autoriteiten inmiddels gestopt met het opvangen van amv in de zogenaamde *protective custody* in politiebureaus. Deze belangrijke stap ter verbetering van de situatie van amv in Griekenland, is mede mogelijk geworden dankzij de afname van het aantal amv in Griekenland en de toegenomen opvangcapaciteit voor amv in Griekenland.

Voortgang samenwerkingsverband

In mijn laatste brief over de voortgang van het Grieks-Nederlandse samenwerkingsverband⁶, informeerde ik uw Kamer over het in gebruik nemen van de eerste opvanglocatie. Daar werden sinds begin oktober veertien kinderen opgevangen, waarvan twee jonge moeders met in totaal drie kleine kinderen. De meisjes krijgen goede begeleiding en psychosociale hulp. Doordeweeks gaan zij naar een Griekse school⁷ en in het weekend krijgen zij Engelstalig onderwijs. In samenwerking met de betreffende internationale school nemen de meisjes deel aan het *Youth to Youth* programma. Tijdens dit programma krijgen de meisjes een *buddy* van de internationale school en worden er onder andere Engelse lessen gevolgd.⁸ Uiteraard worden zij ook bijgestaan in hun asielprocedures en ontvangen zij juridische bijstand, bijvoorbeeld in het geval van gezinsherenigingsprocedures. Een van de opgevangen amv is onlangs naar een andere EU lidstaat vertrokken in het kader van een ingewilligde gezinsherenigingsprocedure. Voor een aantal andere kinderen lopen eveneens dergelijke procedures. De Griekse autoriteiten zullen de hierdoor beschikbaar gekomen opvangplekken in deze locatie zo snel mogelijk benutten voor de opvang van andere kinderen.

Verder wordt door *Movement on the Ground* en de Griekse partner *The HOME Project* hard gewerkt aan de realisering van de andere twee locaties. Deze zijn bestemd voor alleenstaande minderjarige jongens.

⁵ Kamerstuk 32 317, nr. 654

⁶ Kamerstuk 27 062, nr. 114

⁷ Vanwege de covid-19 lockdown zijn deze lessen nu digitaal.

⁸ https://www.acs.gr/schools_academics_youth_to_youth/

Zoals toegelicht tijdens het Algemeen Overleg met uw Kamer op 11 november jl. (Kamerstuk 32 317, nr. 659) wordt de voortgang helaas negatief beïnvloed door de in Griekenland genomen covid-19 maatregelen. Met name de recent afgekondigde strenge lockdown leidt dagelijks tot extra uitdagingen. Die beperkt de bewegingsvrijheid en heeft dus impact op de levering van benodigde spullen, de inzet van aannemers, maar ook het overplaatsen van amv. Zo heeft de levering van meubels voor de tweede opvanglocatie – die voor het overige helemaal gereed is voor bewoning – vertraging opgelopen. Naar verwachting is dit volgende week opgelost. De vijftien jongens voor deze locatie zijn volgens de Griekse autoriteiten al geïdentificeerd en doorlopen de gebruikelijke procedures zoals gezondheidscontroles, waarna zij worden overgebracht naar deze locatie. Zij zullen dezelfde begeleiding en voorzieningen krijgen als de meisjes die in de eerste locatie zijn opgevangen. Op dit moment wordt gewerkt aan een geschikte derde locatie, die in december gereed moet zijn.

De eerder aangekondigde overheveling van de verantwoordelijkheid voor de voogdij van amv van het Griekse Ministerie van Werkgelegenheid en Sociale Zaken (en E.K.K.A. als uitvoeringsorganisatie) naar de *Special Secretary for Unaccompanied Minors* van het ministerie voor Migratie en Asiel heeft vooralsnog niet plaatsgevonden. Het is op dit moment ook niet duidelijk of, wanneer en hoe deze wordt doorgezet. Dat laat onverlet dat er nog altijd voldoende aanknopingspunten zijn om de Griekse autoriteiten te ondersteunen in het (her-)ontwerpen en versterken van de voogdij voor amv in Griekenland. De digitale workshops, waarover ik uw Kamer in de vorige brief heb geïnformeerd, zijn een eerste stap. Vertegenwoordigers van alle betrokken Griekse overheidsorganisaties nemen deel aan deze workshops. Tijdens de eerste workshop is met name een toelichting gegeven op het Nederlandse voogdijsysteem voor amv als mogelijk model voor Griekenland. De komende weken vinden meer van deze workshops plaats, waarbij ook nadrukkelijk aandacht is voor de organisatorische aspecten, waarbij zowel de Nederlandse als de Griekse praktijk aan bod komen.

Herplaatsingsaanbod

Zoals toegezegd in mijn laatste brief van 2 oktober jl., informeer ik uw Kamer graag over de verdere uitwerking en uitvoering van het herplaatsingsaanbod dat het kabinet heeft gedaan in reactie op de branden op Lesbos.

Na veelvuldig overleg met onze Griekse partners en de Europese Commissie – die de invulling van *pledges* voor herplaatsing coördineert – heb ik met mijn Griekse ambtgenoot Koumoutsakos afgesproken het herplaatsingsaanbod aan te passen. Overeengekomen is dat Nederland een vijftigtal amv van veertien jaar en jonger en een vijftigtal personen in gezinsverband van Griekenland zal herplaatsen, dus in totaal 100 personen. Verder is op verzoek van de Griekse autoriteiten afgesproken dat zij de voordracht niet noodzakelijkerwijze hoeven te beperken tot personen die ten tijde van de branden op Lesbos in het kamp Moria verbleven, maar ook eerder (uit Moria) overgeplaatste amv en kwetsbare gezinnen kunnen voordragen. Aldus wordt de Griekse autoriteiten meer armslag bij de planning van hun opvang geboden en kan het herplaatsingsproces worden versneld.

De Nederlandse en Griekse diensten werken intensief samen met de Europese Commissie, EASO, IOM en UNHCR om deze kandidaten zo snel mogelijk te selecteren en over te brengen naar Nederland. Ook hier geldt, zoals toegelicht tijdens het Algemeen Overleg met uw Kamer op

11 november jl., dat de voortgang helaas negatief wordt beïnvloed door de in Griekenland genomen covid-19 maatregelen. Overigens vergt een herplaatsingsmissie grote zorgvuldigheid en dit vraagt nu eenmaal de nodige tijd. Desondanks, wordt alles op alles gezet om samen met onze Griekse partners het proces zo snel mogelijk op gang te brengen. Om het selectieproces in Athene voor te bereiden, heeft een eerste missie van het COA begin november plaatsgevonden. Ook heeft de IND meerdere overleggen gevoerd met de Griekse asiel dienst en de *Special Secretary for Unaccompanied Minors* van het ministerie voor Migratie en Asiel om de voordrachten te bespreken en de eerste lijsten van geschikte kandidaten op te stellen. De eerste dossiers van amv en gezinnen met minderjarige kinderen zijn van Griekenland ontvangen. Op dit moment (week van 23 november 2020) vindt een missie van IND en COA naar Athene plaats voor de feitelijke voorbereiding van de overkomst naar Nederland. Tijdens deze missie worden 55 personen geïnterviewd. Bij dit proces wordt nauw samengewerkt met de Griekse partners, maar ook EASO en IOM.

Het streven is om de eerste overkomsten naar Nederland zo spoedig mogelijk en liefst voor de Kerst te realiseren. Dit heb ik tijdens de informele JBZ-raad op 13 november jl. (per videoconferentie) nogmaals benadrukt. Daarbij heb ik ook het belang onder de aandacht gebracht van een snelle uitvoering van alle aan Griekenland gedane herplaatsingstoezeggingen. Daarnaast heb ik van de gelegenheid gebruik gemaakt om aandacht te vragen voor de inspanningen van de Taskforce die door de Commissie is ingesteld om Griekenland te ondersteunen bij het verbeteren van de opvang op Lesbos. Ik heb opgeroepen tot snelle vooruitgang met de wederopbouw van deze en andere faciliteiten voor migratiebeheer op het eiland.

Ten aanzien van de uitgevoerde herplaatsingen naar Duitsland heb ik contact gezocht met mijn Duitse ambtsgenoot. Inmiddels zijn circa 1.200 mensen vanuit Griekenland naar Duitsland overgebracht, waarvan bijna 200 amv. Het gaat om invulling van verschillende herplaatsingstoezeggingen voor in totaal 2.750 mensen die Duitsland heeft gedaan naar aanleiding van achtereenvolgens het verzoek van Griekenland uit september 2019, de plotselinge instroom vanuit Turkije in maart jl. en de recente branden op Lesbos. Deze laatste toezegging betreft gezinnen met kinderen die recht hebben op internationale bescherming, in totaal 1.553 personen, en 150 amv, zowel vanaf Lesbos als de andere Griekse eilanden. In dit kader is recent al een aantal groepen naar Duitsland herplaatst. Dit is mede mogelijk gebleken door benutting van de herplaatsingspraktijk tussen Duitsland en Griekenland die sinds het najaar van 2019 is opgebouwd. Daarnaast beschikte Duitsland mede naar aanleiding van de eerdere herplaatsingstoezeggingen al over relevante informatie over amv, waaronder die van kinderen die vanaf Moria naar de regio Thessaloniki zijn overgebracht.

Met deze laatste informatie voldoe ik aan de toezeggingen die ik heb gedaan aan de leden Van den Berge en Paternotte tijdens het Algemeen Overleg op 11 november jl.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
A. Broekers-Knol